

فصل سوم
مشخصات دروس دوره آموزشی
دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته طب سنتی ایرانی

نام درس: سیستمهای اطلاع‌رسانی پزشکی

کد درس: ۰۱

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد (۰/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: دانشجو باید در پایان این درس بتواند اجزاء مختلف یک رایانه شخصی را بشناسد و عملکرد هریک را بداند، با سیستم عامل و ویندوز آشنا باشد، بتواند آن را نصب و رفع ایراد بکند و کار با برنامه‌های کاربردی مهم را فرا گیرد. همچنین توانایی استفاده از الگوهای کتابخانه‌ای و روشهای مختلف جستجو در بانکهای اطلاعاتی مهم در رشته تحصیلی خود را داشته باشد و با سرویسهای کتابخانه‌ای دانشگاه محل تحصیل خود آشنا شود. از جمله اهداف دیگر این درس آشنایی با مرورگرهای معروف اینترنت است به گونه‌ای که دانشجو بتواند با موتورهای جستجو کار کند و با سایتهای معروف و مفید اطلاعاتی رشته خود آشنا شود. در پایان، دانشجو باید توانایی ایجاد و استفاده از پست الکترونیکی جهت ارسال و دریافت نامه و فایل را داشته باشد.

شرح درس: در این درس دانشجو با اجزای مختلف رایانه‌ی شخصی، سیستم عامل ویندوز، اینترنت، سایتهای مهم، پست الکترونیکی و بانکهای اطلاعاتی آشنا می‌شود تا بتواند به طور عملی از رایانه و امکانات آن برای مطالعه و تحقیق در رشته خود استفاده کند.

رئوس مطالب (۹ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی):

*آشنایی با رایانه‌ی شخصی:

۱- شناخت اجزای مختلف سخت افزاری رایانه شخصی و لوازم جانبی.

۲- کارکرد و اهمیت هریک از اجزای سخت افزاری و لوازم جانبی.

*آشنایی و راه‌اندازی سیستم عامل ویندوز:

۱- آشنایی با تاریخچه‌ی سیستم عامل‌های پیشرفته خصوصاً ویندوز.

۲- قابلیت و ویژگی‌های سیستم عامل ویندوز.

۳- نحوه‌ی استفاده از Help ویندوز.

۴- آشنایی با برنامه‌های کاربردی مهم ویندوز.

آشنایی با بانکهای اطلاعاتی مهم و نرم افزارهای عملی - کاربردی رشته تحصیلی.

۱- معرفی و ترمینولوژی اطلاع‌رسانی.

۲- آشنایی با نرم افزارهای کتب مرجع رشته تحصیلی روی لوح فشرده و نحوه استفاده از آنها.

۳- آشنایی با بانکهای اطلاعاتی نظیر: Medline, Embase, Biological Abstract و ... و نحوه‌ی جستجو در آنها.

۴- آشنایی با مجلات الکترونیکی Full-Text موجود روی لوح فشرده و روشهای جستجو در آنها.

*آشنایی با اینترنت:

- ۱- آشنایی با شبکه‌های اطلاع‌رسانی.
- ۲- آشنایی با مرورگرهای مهم اینترنت و فراگیری ابعاد مختلف آن.
- ۳- فراگیری نحوه‌ی تنظیم مرورگر اینترنت برای اتصال به شبکه.
- ۴- نحوه‌ی کار و جستجو با موتورهای جستجوی مهم.
- ۵- آشنایی با چند سایت معروف و مهم رشته‌ی تحصیلی.

منابع درس:

- 1-Finding Information in Science, Technology and Medicine Jill Lambert, Taylor & Francis, latest edition
- 2- Information Technology Solutions for Healthcare Krzysztof Zieliński et al., latest edition

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- در حیطه شناختی: ارزشیابی دانشجو در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی انجام می‌شود.
- در حیطه روانی- حرکتی: آزمون عملی مهارت دانشجو در استفاده از رایانه، سیستم عامل ویندوز و جستجوی اینترنتی با استفاده از چک لیست انجام می‌گیرد.

نام درس: قرائت، تفسیر و تصحیح متون فارسی پزشکی کد درس: ۰۲

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۳ (۲ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف: فراهم کردن زمینه استفاده آسان از متون طبّی قدیمی با کسب مهارت در خواندن متن، تفسیر عبارات و آشنایی گسترده با کلمات و اصطلاحات متداول و نیز یافتن توانائی مقابله متون قدیمی و تصحیح آنها
رئوس مطالب (۳۴ ساعت نظری - ۳۴ ساعت عملی):

نظری:

- قرائت متون منتخب طبّی فارسی مربوط به قرون و مناطق مختلف شامل متونی از کتب: ذخیره خوارزمشاهی، الاغراض الطبیّه، خلاصه التجارب، تحفه حکیم مؤمن، مخزن الادویه، الابنیه، طب یوسفی، میزان الطب، مطلب السئوال تنکابنی

- اصطلاحات طبّی موجود در متون منتخب و تفسیر آنها

- قرائت بخش های مشابه از کتب طبّی دیگر به حسب ضرورت

عملی:

- تهیه فرهنگ نامه مختصر برای بخشی از متون منتخب و یافتن معادل های آن در منابع علمی روز

- مقابله و تصحیح حداقل ۵۰ صفحه از متن طبّی با مراجعه به نسخه های مختلف، باز خوانی و باز نویسی آن

- تزییل و تحشیه بر حسب ضرورت

منابع درس:

- ذخیره خوارزمشاهی، الاغراض الطبیّه، خلاصه التجارب، تحفه حکیم مؤمن، مخزن الادویه، الابنیه، طب یوسفی، میزان الطب، مطلب السئوال تنکابنی و ..... - آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

- امتحان کتبی و شفاهی

- ارائه گزارش کار عملی

نام درس: صرف و نحو و قرائت و ترجمه متون عربی پزشکی

کد درس: ۰۲

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

هدف: آماده سازی دانش جویان برای استفاده از متون طبی عربی مهم و ترجمه آسان آنها با استفاده از کتب لغات و اصطلاحات

رئوس مطالب (۶۸ ساعت نظری):

- قرائت متون منتخب از کتب: قانونچه، الاقسرائی، شرح الاسباب، تسهیل المنافع، و ...

- اصطلاحات طبی موجود در متون منتخب و توضیح آنها

- لغات متداول و ترجمه آنها

- ترجمه متون منتخب بطورکلی

منابع درس:

- قانونچه، شرح الاقسرائی، شرح الاسباب و العلامات، تسهیل المنافع و ..... - آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

امتحان کتبی و شفاهی

نام درس: طب مکمل و فولکلور

کد درس: ۰۴

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ (۱/۵ واحد نظری- ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری- عملی

هدف: آشنایی دانشجویان با شاخه های مختلف طب مکمل (Complementary Medicine) در جهان و شناخت اصول و مبانی کاربرد آنها، استراتژی های سازمانهای علمی و جهانی در مورد بهره گیری از آنها - آشنایی با طب مردم (Ethnomedicine) در ایران و روش های جمع آوری، طبقه بندی، تفسیر و ارزیابی آن
رئوس مطالب (۲۶ ساعت نظری- ۱۷ ساعت عملی)::

نظری:

- اصطلاحات متداول برای طب مکمل (جایگزین، حاشیه ای و ...) و سابقه و تفسیر آنها
- شاخه های مختلف طب مکمل مثل طب سوزنی و طب فشاری، هومیوپاتی، کایروپراکتیک، آروماتراپی، آیورودیک، سیدا، گموتراپی، اوپو تراپی، هیدرو تراپی، بالنتوتراپی، آرژیل تراپی و ...
- آشنایی با اصول و نحوه کاربرد طب سوزنی، هومئوپاتی، گل درمانی و ...
- ارزیابی منطقی محدوده کاربرد شاخه های عمده طب مکمل
- آشنایی با اتنومدیسین و طب عوام (با تأکید بر طب فولکلور ایران)

عملی:

گرد آوری و تفسیر طب فولکلور مربوط به یکی از نقاط کشور

- تدوین و تدبیل و ارزیابی آن

- گزارش کار عملی

منابع درس:

۱- مجموعه تک نگارها (منوگراف ها) و اسناد مربوط به طب فولکلور ایران- آخرین انتشار

۲-The Evaluation of Complementary and Alternative Medicine, Complementary and Alternative Medicine in Rehabilitation, Complementary and Alternative Medicine Interventions, ... (latest ed.)

۳- مقالات جدید

شیوه ارزیابی دانشجویان:

- امتحان کتبی و شفاهی

نام درس: اخلاق، حقوق و فقه پزشکی

کد درس: ۰۵

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: نظری

هدف: آشنایی عمیق تر دانشجویان با اصول مبانی اخلاق پزشکی و راهکارهای دستیابی به مکارم اخلاق در رفتار و خود سازی، شناخت مبانی فقهی و احکام عملی آن در خدمات پزشکی و شیوه های تجزیه و تحلیل فقهی مسائل پزشکی رؤس مطالب (۱۷ ساعت نظری):

اخلاق و حقوق پزشکی: (۹ ساعت)

- مروری بر آموزش های درس اخلاق و حقوق پزشکی با تأکید به فرهنگ اسلامی .
- مطالعه موارد Case Study و تجزیه و تحلیل آن از ابعاد اخلاقی و حقوقی
- اخلاق و حقوق پزشکی در آثار طبی سنتی و رابطه پزشک و بیمار و طبیعت
- اخلاق و حقوق در آموزش و پژوهش طب سنتی
- تلاش در تدوین منشور جامع اخلاق و حقوق پزشکی بر پایه طب اسلامی و سنتی متناسب با زمان فقه پزشکی: (۸ ساعت)

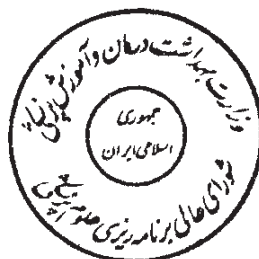
- مروری به اصول و مبانی فقه اسلامی
- قواعد فقهی متناسب و ناظر بر مسائل پزشکی
- طرح فقهی مسائل نادر پزشکی
- تلاش در تدوین منبع جامع فقه پزشکی و تعیین مباحث اساسی آن
- استفتائات پزشکی

منابع درس:

- منتخبی از مجموعه کتب و اسناد مرکز تحقیقات اخلاق پزشکی شامل کتب تخصصی فقهی پزشکی، اخلاق پزشکی، موسوعه الطبیه الفقهیه و .... - آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

امتحان کتبی

نام درس: تاریخ تحلیلی پزشکی

کد درس: ۰۶

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: نظری

هدف: - آشنایی عمیق دانشجویان با سیر تاریخی پیدایش و تحولات پزشکی و عوامل تأثیر گذار بر آن

- آشنایی با مکاتب عمده پزشکی دوران قدیم

- آشنایی با مکاتب پزشکی تأثیر گذار بر طب اسلامی و سنتی

- آشنایی با چگونگی ورود پزشکی غربی به سرزمین ایران و دلایل توقف طب سنتی و به فراموشی سپرده شدن

- روش های بررسی تحلیل گرانه تاریخ پزشکی

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری)

- پیدایش پزشکی نزد ملل مختلف

- سهم ملل مختلف در رشد و تکامل پزشکی

- سهم آموزش های الهی و انبیاء در تکامل دانش پزشکی

- مکاتب عمده پزشکی قدیم (سومر، آشور، کلد، یونان، هند، چین، مصر، ایران و ...)

- نگرش اسلام به پزشکی و نقش آن در تحولات دانش پزشکی

- دوران ترجمه و تأثیر آن بر طب سنتی ایران

- دوران شکوفائی پزشکی در تمدن اسلامی

- نقش طب اسلامی و ایرانی در شکل گیری و تکامل پزشکی اروپایی

- دلایل افول تدریجی پزشکی ایرانی - اسلامی

- مکاتب طب سنتی ایران در داخل و خارج ایران

- ورود پزشکی غربی به ایران و سرزمین های اسلامی

- نوابع پزشکی ایرانی و اسلامی و بررسی نوآوری ها و ارزش کارهای آنان

- منابع تاریخی پزشکی و ارزیابی محاسن و معایب آنها

- تلاش در تهیه مقدمات دائرة المعارف بزرگ تاریخ پزشکی ایران

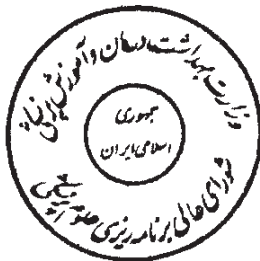
منابع درس:

- عیون الانباء، تاریخ الحکماء قفطی، مطرح الانظار، تاریخ پزشکی (مرحوم دکتر نجم آبادی)، تاریخ طب و طبابت

درايران، تاریخ پزشکی سیریل الگود، تاریخ پزشکی زیگفرید هونکه، مانفرد اولمان، ادوارد براون و ... - آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

امتحان کتبی

نام درس: روش تحقیق در پزشکی کلاسیک و سنتی

کد درس: ۰۷

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ (۱ واحد نظری- ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری- عملی

هدف: شناخت روش تحقیق در پزشکی کلاسیک و سنتی و ارائه کارهای جدید بر پایه تجارب قرون و اعصار گنجینه عظیم پزشکی ایرانی- اسلامی
رئوس مطالب (۱۷ ساعت نظری- ۳۴ ساعت عملی) :

نظری:

- آشنایی با مباحث: کلیات تحقیق، تنظیم یک طرح تحقیقاتی (مقدمه، عنوان، بیان مسئله، بررسی متون، اهداف و فرضیات، روش بررسی، متغیرها، نوع مطالعه (غیر مداخله ای، اکتشافی، توصیفی، مقایسه ای)، نمونه گیری، روش جمع آوری داده ها، روش اجراء، ملاحظات اخلاقی، تجزیه و تحلیل داده ها، منابع)، اصول نگارش مقالات (ساختار یک مقاله و انواع آن، تنظیم مقدمه، تنظیم بخش روش ها، تنظیم بخش نتایج، تنظیم بخش منابع)، چگونگی نوشتن نامه به سردبیر، چگونگی نوشتن چکیده برای جلسات علمی، چگونگی نوشتن گزارش موردی، چگونگی نوشتن یک متن مروری

عملی:

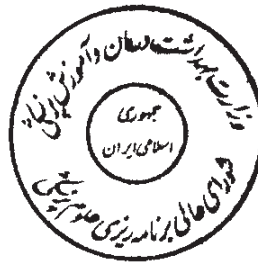
- انجام تمرین های عملی با هدایت و نظارت اساتید مربوط

منابع درس:

- کتاب تحقیق در سیستم های بهداشتی، قسمت دوم: تجزیه و تحلیل داده ها و نوشتن گزارش، سازمان بهداشت جهانی
- آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- امتحان کتبی و امتیاز کار عملی

کد درس: ۰۸

نام درس: اصول منطق و کاربرد آن در پزشکی

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: نظری

هدف: - آشنایی دانشجویان با مبانی و اصول علم منطق

- توانمندسازی دانشجویان در استفاده از اصول علم منطق به منظور درک عمیق تر از روابط منطقی در

طب نظری

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری)

- مقدمات

- مبحث الفاظ

- تصورات

- قضایا

- حجت یا استدلال

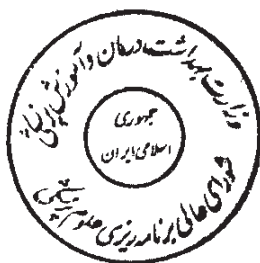
- قیاس از نظر ماده

منابع درس:

- مختصر منطق صوری، آقای دکتر محمد خوانساری - آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- امتحان کتبی

نام درس: تدابیر حفظ الصحه و اصول پیشگیری

کد درس: ۰۹

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری- عملی

هدف: شناخت راهکارهای علمی و شیوه های پیشگیری از بیماری ها، حفظ سلامت و ارتقاء آن به تناسب شرایط فردی و محیطی بر اساس طب سنتی ایران به منظور انتخاب مناسب ترین شیوه های ارتقاء سلامت با توجه به شرایط علمی روز

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری - ۳۴ عملی)

- سته ضروریه
- مفهوم سلامت و مشخصه های آن
- تغذیه و اختیار غذا بر حسب کیفیت مزاج، تعدیل انتقال به مزاج افضل، آداب تغذیه، ناسازگاری ها، طبخ و تهیه و نگهداری غذا
- تغذیه در سلامت و بیماری
- ترویج و آداب آشامیدن آب و تدابیر مربوطه
- حرکت و سکون بدن، ریاضات مختلف، ریاضات خاص هر عضو، دلک، غمز و کبس و ربط
- تدبیر حرکات نفسانیه
- تدبیر استحمام
- تدبیر نوم و یقظه (انواع رؤیا)
- تدبیر احتباس و استفراغ
- تدبیر جامع
- تدبیر بر حسب فصول، طبایع مساکن
- فساد هوا و تدبیر آن
- تدبیر زنان باردار، شیر ده و اطفال و تدبیر امراض لاحقه
- تدبیر اطفال و تعدیل اخلاق انسان
- تدبیر رضاع و شرایط مرضعه و تربیت طفل بعد از رضاع
- احوال و امراض ویژه اطفال و تدبیر آنها
- تدبیر جوانان و میان سالان و سالمندان
- تدبیر مسافرین
- بهداشت عمومی از دیدگاه پزشکی نیاکان

منابع درس:

- قانون فی الطب جلد ۱، خلاصه الحکمه، ذخیره خوارزمشاهی، منافع الاغذیه و دفع مضارها، دفع مضار الکلیه، تغذیه المرضی (سمرقندی) و ..... - آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- امتحان کتبی

کد درس: ۱۰

نام درس: آموزه های اسلامی در پزشکی

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: نظری

هدف: آشنائی دانشجویان با آموزه های اسلام در پزشکی

رئوس مطالب (۱۷ ساعت نظری):

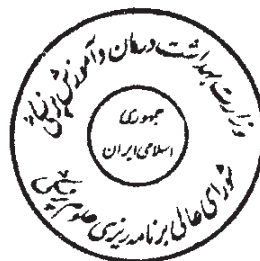
- مبانی نظری پزشکی در آموزه های اسلامی
- ویژگی های لازم برای صاحبان حرف پزشکی
- منابع روایی طب اسلامی
- نوآوری های طب اسلامی
- راهکارهای استفاده از آموزه های اسلامی در برنامه ریزی پزشکی نوین
- تدوین منشور آموزش پزشکی در اسلام
- بررسی و نقد نظرات و کتب موجود در این زمینه

منابع درس:

- منابع روایی مادر از جمله بحار الانوار، کتب اربعه، صحاح سته، وافى و .... - آخرین انتشار
- منابع خاص نظیر فصول المهمه، طب العتره، طب النبوی، رساله ذهبیه و .... - آخرین انتشار
- منابع روز مانند دانشنامه احادیث پزشکی، اولین دانشگاه و آخرین پیامبر، آئین تندرستی و .... - آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- امتحان کتبی

نام درس: مدیریت و پژوهش های چند گانه اجتماعی در پزشکی کد درس: ۱۱

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ (۰/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف: توانمندی دانشجویان در مدیریت و نیز انجام بررسی های جامعه شناختی، اقتصاد پزشکی، جمعیت و فرهنگ و اثر آن بر نهاد پیشگیری و درمان
رئوس مطالب (۹ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی):

نظری:

- آشنایی با اصول مدیریت در پزشکی
- آشنایی با جامعه شناسی پزشکی و نمونه های مطالعات آن
- انجام بررسی های کیفی و کمی و تفسیر آنها در نهاد پزشکی

عملی:

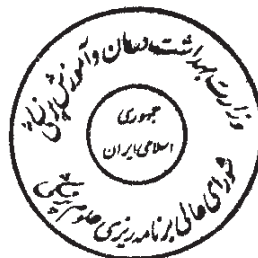
- بررسی های عملی برای تهیه تک نگار (منوگراف) ویژه هر منطقه
- تهیه تک نگارها (منوگراف ها) برای مناطق شهری و روستایی با تأکید بر جنبه های پزشکی

منابع درس:

- با نظر استاد درس

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

- امتحان کتبی (۳۰ درصد)
- کار عملی (۷۰ درصد) با ارائه تک نگارهای تدوین شده برای یک منطقه شهری و یک منطقه روستایی

کد درس: ۱۲

نام درس: کتاب شناسی و اصول تصحیح متون پزشکی

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف: آشنایی با تطورات پزشکی و تأثیرات آن بر نگارش کتب و متون طبی و نیز تسلط بر انجام علمی تصحیحات متون پزشکی

رئوس مطالب (۱۷ ساعت نظری - ۳۴ ساعت عملی) :

نظری:

- کتاب شناسی پزشکی
- اصول و مبانی تصحیح متون قدیمی
- ویژگی های تصحیح متون پزشکی
- سیر تطورات پزشکی و نگارش کتب و متون آن

عملی:

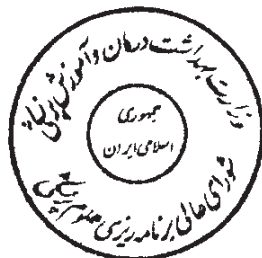
- معرفی ۱۰۰ کتاب درپزشکی دوران تمدن اسلامی از دوران ترجمه تا آغاز قرن ۱۴ هجری بر اساس اصول و مبانی کتاب شناسی
- نقد نظرات نو و تکراری در منابع مذکور
- انجام و ارائه متن مقابله و تصحیح شده حداقل ۱۰ صفحه از یکی از کتب طب سنتی

منابع درس:

- مجموعه کتب چاپی و خطی مربوط به طب سنتی (انتشارات ویژه مؤسسه مطالعات تاریخ پزشکی، طب اسلامی و مکمل و اسناد دانشگاه های همدرد هند و پاکستان و دانشگاه علیگر) - آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- ارائه گزارش کار در قالب نگارش مقاله تحقیقی بر اساس سرفصل درس و با همکاری یکی از کارشناسان کتابخانه های ملی کشور (۵۰ درصد)
- ارائه سخنرانی با عنوان مقاله نگارش یافته (۵۰ درصد)

نام درس: کلیات و امور طبیعی

کد درس: ۱۲

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: شناخت مبانی تئوریک طب سنتی ایرانی و چگونگی تفسیر سلامت، بیماری و شیوه های درمانی برپایه آن

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

- حکمت نظری و عملی، محسوسات، جایگاه پزشکی در این تقسیم بندی

- تعریف طب و تقسیم بندی آن به طب نظری و عملی و جایگاه امور طبیعی، اسباب و علل، دلایل و علائم در این طبقه

بندی

- امور طبیعی و اهمیت آن در طب سنتی ایران

- ارکان - امزجه - اخلاط - اعضاء - ارواح - قوا - افعال

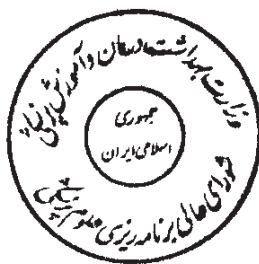
منابع درس:

- ذخیره خوارزمشاهی (تذییل مرحوم دکتر سید جلال مصطفوی)، خلاصه الحکمه، مجمع الجوامع، میزان الطب، مقامع

رشیق لمنکری طب العتیق و .... - آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

امتحان کتبی

کد درس: ۱۴

نام درس: اسباب، علل، دلائل و علامات

پیشنیاز یا همزمان: کلیات و امور طبیعی (کد ۱۳)

تعداد واحد: ۴ (۲ واحد نظری - ۲ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف: شناخت بیماری ها و نشانه های آنها، مراحل مختلف سیر بیماری ها و نحوه تشخیص و تفسیر آنها بر پایه اصول

و مبانی طب سنتی ایران

رئوس مطالب (۳۴ ساعت نظری - ۶۸ ساعت عملی) :

نظری:

اسباب، علل و علامات:

- تعریف صحت و مرض

- اختلال در افعال و اقسام آنها

- بیماری مفرد و مرکب

- سوء مزاج، اقسام سوء مزاج

- سوء هیأت ترکیب و اقسام آن (امراض کجی، ناهنجاری پوست، مجاری، اوغیه، عدد، وضع)

- مرض ترکیب (اورام، بثور و...)

- تفرق اتصال

- مراحل زمانی چهارگانه بیماری (ابتدا، تزاید، انتها، انحطاط)

- اسباب بیماری (بادیه، سابقه، اصله)

- سته ضروریه

دلایل و علائم:

- نبض ملمس ساده و مرکب و اقسام آنها (طویل، قصیر، معتدل، عریض، ضیق، شاهق منخفض عظیم، صغیر، غلیظ،

موجی، غزالی و...)

- قاروره

عملی:

- گرفتن شرح حال کامل بیماران

- تشخیص بیماری ها و ذکر دلایل صحت تشخیص

- گرفتن نبض و تشخیص حداقل ۱۰ نوع آن

- تفسیر بیماری با تشخیص نوع نبض

- بررسی آزمایشگاهی قاروره، براز، نفث، عرق، طمث و ... و استفاده از آنها در تشخیص بیماری ها

منابع درس:

- شرح الاسباب و العلامات نفیس بن عوض، خلاصه الحکمه، القانون فی الطب، نخیره خوارزمشاهی، ... - آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

- امتحان کتبی

- امتحان عملی بالینی

نام درس: مفردات و قرابادین

کد درس: ۱۵

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۴ (۱/۵ واحد نظری - ۲/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری- عملی

هدف: شناسائی مفردات پزشکی متداول در طب سنتی ایران و کسب اطلاعات کامل درباره لاقط ۱۰۰ مورد از مفردات و تهیه داروهای مرکب در اشکال رایج در طب سنتی ایران
رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری - ۸۵ ساعت عملی)

نظری:

- مفردات طبی شامل ماهیت، طبیعت، افعال و خواص هر یک از آنها
- طرق شناسائی مزاج های ادویه و اغذیه بر اساس تجربه و قیاس
- تهیه ادویه و حفظ آنها
- اعمار ادویه
- احراق ادویه، تمحیص، تشویه، قلی، تدبیر و غسل آنها
- کیفیت ترکیب ادویه
- اشکال مختلف دارو
- تهیه دارو های مرکب: آبن ها- اقراص- اطریفل ها - ایارجات - ادهان - بخورها - پادزهرها - پاشویه ها - تریاقات - جوارشات - جواهر سرمه ها - حقن ها - حلوا ها - حب ها - حاسبات - حمولات - خمیرها - خضاب ها - سکنجبین ها - سفوفات - سعوطات ، سنونات - شربت ها - شیافات- ضمادات - طلائات - طبخ ها - عطریات - عطوسات - عرق ها - غمره ها - فرغره ها - غسولات - فتیله ها - فرزجه ها - قیروطات - قطورات - کحول - کمادات - لعوقات - لخلخه ها - مفرحات - معاجین - مرهم ها - مسمنات - مسهلات - مضمضه ها - مقیئات - ملحیات - نقوعات - نوش دارو ها

عملی:

- مشاهده مفردات پزشکی و ثبت مشخصات فیزیکی و ارگانولپتیک آنها
- پاکسازی، تهیه، بسته بندی و نگهداری آنها
- تهیه داروهای سنتی قابل نگهداری
- آشنایی با فناوری های نوین داروسازی و تهیه داروهای دیررersh بر پایه دانش طب سنتی

منابع درس:

- حشایش دیسکوریدوس، مفردات الحاوی، قانون فی الطب، اختیارات بدیعی، تذکره داود انطاکی، جامع ابن بیطار، تحفه حکیم مؤمن، مخزن الادویه، قرابادین کبیر، قرابادین شفای، قرابادین صالحی، قرابادین محمدبن علی سمرقندی، فارماکوپه گیاهی ایران، فارماکوپه همدرد و .... - آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

- امتحان کتبی
- امتحان عملی

نام درس: اصول و مبانی درمان شناسی

کد درس: ۱۶

پیشنیاز یا همزمان: اسباب، علل، دلایل و علامت (کد ۱۴)

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

هدف: شناخت شیوه های مختلف درمانی در طب سنتی ایران و شناسائی بیماری های قابل درمان با طب سنتی به روش طب مذکور و نیز شناسائی بیماری های مشکل دار در پزشکی کلاسیک که با طب سنتی قابل درمان کامل یا نسبی می باشند.

رئوس مطالب: (۶۸ ساعت نظری)

- اصول و مبانی مقابله با بیماری ها

- درمان های طبیعی (تغذیه، ریاضت و ....)، درمان های دارویی، درمان های جراحی

- تقطیر، طلی، تکمید، جبر، ر بط، کی، قی، اسهال، تنقیه، علق، فصد، حجامت و ....

- بیماری های مهم شامل: صداع - شقیقه - سرسام - مالیخولیا - صرع - سکتة - فالج - لقوه - رعشه - تشنج - زکام

- رمد - بیماری های چشم - گوش - بینی - دهان و دندان - اشکالات بلع - سرفه - ذات الریه - سل - ذات الجنب -

ربو - خفقان - نفث الدم - بیماریهای معده - غشی - مغص - فواق - هیضه - اسهال - زحیر - قولنج - بیماری های

کبد - استسقاء - یرقان

منابع درس:

- الحاوی - المنصوری - قانون فی الطب - کامل الصناعه الطبیه - هدایه المتعلمین - ذخیره خوارزمشاهی - الاغراض

الطبیه - خلاصه التجارب - میزان الطب - خلاصه الحکمه - علاج الامراض و .... - آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

- امتحان کتبی

کد درس: ۱۷

نام درس: مباحث جامع طب ایرانی- اسلامی

پیشنیاز یا همزمان: اصول و مبانی درمان شناسی (کد ۱۶)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

هدف: آموزش شیوه نقادی در متون طب سنتی ایرانی- اسلامی

رئوس مطالب: (۵۱ ساعت نظری)

مطالعه جلد اول کتاب خلاصه الحکمه و تفسیر مباحث آن با استفاده از امهات کتب طب ایرانی- اسلامی به خصوص القانون فی الطب، موجز القانون، الاقسرائی، المنصوری، کامل الصناعه، ذخیره خوارزمشاهی، الاغراض الطبییه، الحاوی، خلاصه التجارب، شرح الاسباب و العلامات، آثار اولیه (ترجمه های حنین بن اسحاق، ثابت بن عروه، اصطفی بن بسیل و ... انجام می گیرد و دانشجویان با هدایت اساتید با مطالعه سطر به سطر کتاب خلاصه الحکمه و بحث درباره محتوای آن سطور با استفاده از منابع معرفی شده فوق، به تفسیر و نقد نظرات اقدام خواهند نمود.

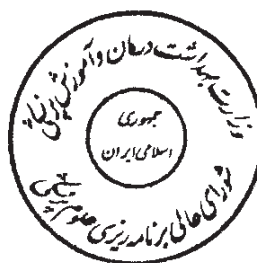
منابع درس:

کتاب خلاصه الحکمه (جلد ۱، ۲ و ۳) - آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- امتحان کتبی (۵۰ درصد)

- ۵۰ درصد ارزیابی دانشجو بر اساس میزان و کیفیت مشارکت وی در طول ارائه این درس اختصاص خواهد داشت.

کد درس: ۱۸

نام درس: اعمال یدای و جراحی صغیر

پیشنیاز یا همزمان: مباحث جامع طب ایرانی - اسلامی (کد ۱۷)

تعداد واحد: ۳ (۱ واحد نظری - ۲ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف: آموزش شیوه انجام اعمال یدای متداول در طب سنتی و موارد کاربرد آنها

رئوس مطالب (۱۷ ساعت نظری - ۶۸ ساعت عملی):

نظری:

- جایگاه و اهمیت اعمال یدای در شیوه های درمانی طب سنتی

- انواع اعمال یدای شامل غمز، دلک، حجامت، فصد، کی، نیشتر زدن، جا انداختن در رفتگی ها، برخورد با شکستگی ها

و ...

- هشدارهای پزشکی در مورد اعمال یدای و جراحی های کوچک

- دامنه کاربرد اعمال یدای و بررسی آثار آنها

- داروهای طب سنتی در جراحی های صغیر

- استفاده از وسایل کمکی در انجام اعمال یدای

عملی:

انجام اعمال یدای ابتدا با استفاده از مولاژ مناسب و سپس انجام آنها روی بیماران با نظارت استاد

منابع درس:

- مجموعه کتب چاپی و خطی مربوط به طب سنتی (انتشارات ویژه مؤسسه مطالعات تاریخ پزشکی، طب اسلامی و مکمل

و اسناد دانشگاه های همدرد هند و پاکستان و دانشگاه علیگر)

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

- امتحان کتبی

- امتحان عملی

نام درس: فوریت‌ها و شیوه‌های نوین تشخیص و درمان بیماری‌ها در پزشکی کلاسیک   کد درس: ۱۹

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۴ (۱ واحد نظری - ۳ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف: آشناسازی دانشجویان با آخرین دستاوردهای پزشکی کلاسیک و ایجاد توانمندی لازم برای بهره‌گیری از پیشرفته‌ترین روش‌های تشخیص بیماری‌ها و آماده‌سازی آنان برای انجام خدمات پزشکی فوری و رفتار منطقی در برخورد با شرایط اورژانس و دشوار

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری - ۱۰۲ ساعت عملی)

نظری:

- روش‌های نوین تشخیص و درمان در بیماری‌های داخلی، اطفال، زنان و زایمان، عفونی، پوست، مسمومیت‌ها و ...
- فوریت‌های پزشکی (اورژانس‌ها) در: بیماری‌های داخلی، اطفال، جراحی عمومی، ارتوپدی، مسمومیت‌ها، اعصاب و روان، سالمندان، زنان، قلب و عروق

عملی:

- حضور در بخش‌های فوق و مشارکت در برنامه‌های گزارش روزانه (Morning reports)
- انجام خدمات ضروری همراه دستیاران بخش‌های مذکور
- حضور در بخش‌های اورژانس و انجام خدمات ضروری زیر نظر متخصصین طب اورژانس

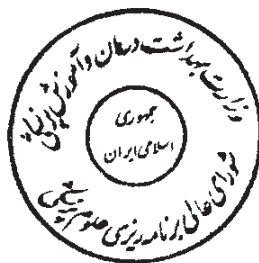
منابع درس:

- بر اساس منابع مصوب دبیرخانه شورای آموزش پزشکی و تخصصی

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

- امتحان کتبی

- امتحان عملی

نام درس: کارورزی (۱)

کد درس: ۲۰

پیشنیاز یا همزمان: اعمال یدای و جراحی صغیر (کد ۱۸)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: کارورزی

هدف: ارتقاء آگاهی های علمی و تجربی و مهارت های پزشکی به منظور تأمین، حفظ، و ارتقاء سلامت افراد و جامعه و نیز انجام معاینات کامل، تشخیص بیماری ها، تجویز روش های درمانی مناسب و انتخاب مناسب ترین شیوه های درمانی برای بیماران با رعایت مصالح آنان، پیشرفت های علمی روز و همچنین تهیه داروهای ترکیبی (در صورت لزوم) زیر نظر اساتید دروس مربوط

رئوس مطالب: (۱۳۶ ساعت کارورزی)

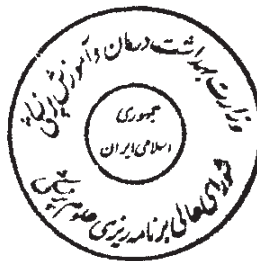
- یادگیری، تمرین و انجام مستقل کار در زمینه های حفظ الحصه، تشخیص بیماری ها، درمان آنها در مراکز درمانی واجد شرایط

منابع درس:

با نظر اساتید دروس مربوط

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

- امتحان عملی و بالینی

کد درس: ۲۱

نام درس: کارورزی (۲)

پیشنیاز یا همزمان: کارورزی (۱)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: کارورزی

هدف: ارتقاء آگاهی های علمی و تجربی و مهارت های پزشکی به منظور تأمین، حفظ و ارتقاء سلامت افراد و جامعه و نیز انجام معاینات کامل، تشخیص بیماری ها، تجویز روش های درمانی مناسب و انتخاب مناسب ترین شیوه های درمانی برای بیماران با رعایت مصالح آنان، پیشرفت های علمی روز و همچنین تهیه داروهای ترکیبی (در صورت لزوم) (زیر نظر اساتید دروس مربوط)

رئوس مطالب: (۱۳۶ ساعت کارورزی)

- یادگیری، تمرین و انجام مستقل کار در زمینه های حفظ الحصه، تشخیص بیماری ها، درمان آنها در مراکز درمانی واجد شرایط

منابع درس:

با نظر اساتید دروس مربوط

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

- امتحان عملی و بالینی

نام درس: پایان نامه

کد درس: ۲۲

پیشنیاز یا همزمان:-

تعداد واحد: ۲۰

نوع واحد: -

هدف: طراحی و اجرای یک پروژه تحقیقاتی مرتبط موضوعات طب سنتی

شرح درس: دانشجویان باید مطابق آئین نامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) مصوب شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی به تحقیق بپردازند.

الزامات و توضیحات ضروری:

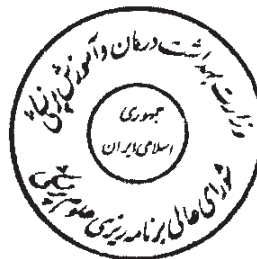
- ۱- دانشجو، با راهنمایی اساتید طب سنتی عنوان پایان نامه بالینی خود را مشخص می نماید.
- ۲- در پرسشنامه ارائه شده لازم است علاوه بر معرفی استاد راهنما از میان اساتید طب سنتی ، یکی از اساتید دارای درجه فوق تخصص در یکی از رشته های بالینی به عنوان استاد راهنمای دوم پیشنهاد می گردد.
- ۳- در مورد انتخاب اساتید مشاور به تناسب موضوع هیچگونه محدودیتی وجود نخواهد داشت.
- ۴- دانشجو موظف است بخشی از کار عملی مربوط به پایان نامه خود را تحت نظارت استاد راهنمای دوم در بخشهای تخصصی بالینی همراه دستیاران رشته مربوط و با رعایت مقررات بگذراند و پس از تأیید استاد راهنمای دوم، با هدایت مستقیم اساتید راهنمای اول و دوم به انجام تحقیقات بالینی بر پایه آموزه های طب سنتی و با رعایت موازین اخلاق پژوهش مبادرت ورزد.

منابع درس:

با نظر اساتید مربوط

شیوه ارزشیابی دانشجو :

ارائه و دفاع از پایان نامه

نام درس: بررسی تطبیقی مکاتب پزشکی دوران تمدن اسلامی کد درس: ۲۲

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف: توانمند سازی دانشجویان در شناخت تطورات و تبدلات دانش پزشکی از زمان آغاز ترجمه تا سال های میانه قرن ۱۳ هجری

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

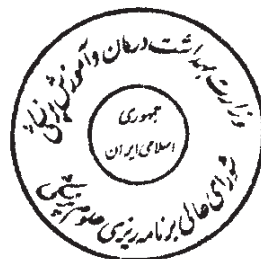
- ترجمه کتب طبی و تأثیر مکاتب یونانی و سریانی
- ویژگی های مکتب پزشکی آندلس و ارتباط آن با سرزمین های خلافت شرقی
- نوآوری های پزشکی دوران تمدن اسلامی تا پایان سده ۱۴ هجری
- نفوذ پزشکی ایرانی در سرزمین هند
- بررسی تطبیقی مبانی نظری در پزشکی ایرانی، هندی، چینی و ...
- آثار پزشکی ایرانی در سرزمین های دیگر
- مصطلحات فارسی پزشکی در طب ملل دیگر

منابع درس:

- مجموعه کتب چاپی و خطی مربوط به طب سنتی (انتشارات ویژه مؤسسه مطالعات تاریخ پزشکی، طب اسلامی و مکمل و اسناد دانشگاه های همدرد هند و پاکستان و دانشگاه علیگر) - آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

- ارائه گزارش کار در قالب نگارش مقاله تحقیقی بر اساس سرفصل درس و با همکاری یکی از کارشناسان تاریخ (۵۰ درصد)
- ارائه سخنرانی با عنوان مقاله نگارش یافته (۵۰ درصد)

کد درس: ۲۴

نام درس: کاربرد فناوری نوین در طب سنتی

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف: فراهم کردن امکان استفاده از ابزارهای نوین برای افزایش اثربخشی و تسهیل ارائه خدمات طب سنتی

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری - ۳۴ ساعت عملی)

نظری:

- سیستم های تشخیصی در طب کلاسیک

- مستند سازی دلایل و علامات رایج در طب سنتی با بهره گیری از فناوری روز و ابزارهای نوین

عملی:

- کار آزمایشگاهی

منابع درس:

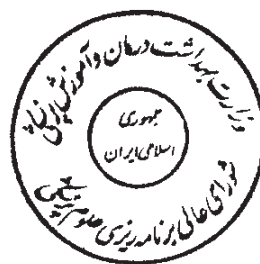
- بر اساس نظر استاد درس

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

- ارائه گزارش کار در قالب نگارش مقاله تحقیقی بر اساس سرفصل درس و با همکاری یکی از کارشناسان مهندسی

پزشکی (۵۰ درصد)

- ارائه سخنرانی با عنوان مقاله نگارش یافته (۵۰ درصد)

نام درس: شیوه های نوین آموزش و اصول مهارت های رفتاری در پزشکی کد درس: ۲۵

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری- عملی

هدف: ایجاد توانمندی های لازم نزد دانشجویان برای استفاده از آخرین دیدگاهها و نظریات در آموزش پزشکی و بهره گیری از آنها در ارائه آموزش نوین طب سنتی و نیز شناخت تطورات و تبدلات دانش پزشکی
رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری- ۳۴ ساعت عملی)

نظری:

- ارتباطات نیروی انسانی
- دینامیسم گروه
- شیوه های آموزش پزشکی و نحوه ارزیابی آنها
- نقش بازی Roll playing
- سخنرانی، کنفرانس، سمپوزیوم و ... امتیازات و نقاط ضعف آنها
- اعتبارسنجی در آموزش پزشکی

عملی:

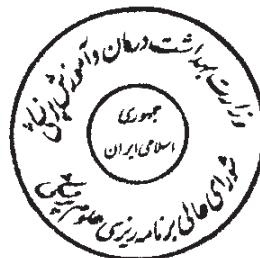
نقش بازی Roll playing، تدریس با حضور اساتید مرتبط، اصلاح کاستی ها و ارائه مجدد کنفرانس و خطابه

منابع درس:

- بر اساس نظر استاد درس

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- ارائه گزارش کار در قالب نگارش مقاله تحقیقی بر اساس سرفصل درس (۵۰ درصد)
- برگزاری جلسه سخنرانی، کنفرانس، سمپوزیوم و ... در این زمینه و ارزیابی آن (۵۰ درصد)

نام درس: تغذیه اختصاصی و شیوه های تهیه غذاهای ویژه کد درس: ۲۶

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری- عملی

هدف: کسب توانایی های عملی برای تهیه و ارزیابی انواع غذاهای متداول در طب سنتی و اصول و مبانی تدابیر غذایی معالجات تغذیه ای

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری - ۳۴ ساعت عملی)

نظری:

- بازنگری در مبانی تغذیه در طب سنتی و یافته های جهان علم در عصر حاضر
- تغذیه در سلامت و بیماری
- نقد و بررسی غذا درمانی در طب سنتی و طب کلاسیک بر اساس دانش جدید و قدیم
- انواع غذاهای رژیمی و خاص در طب سنتی و شیوه تهیه آنها و موارد کاربرد آنها
- آبکامه، شورباها، مطنجنه ها، مزوره، انواع آش، ...
- نان های مخصوص و شیوه های تهیه آنها
- نوشیدنی های متداول در طب سنتی و اثرات درمانی و نحوه تهیه آنها
- استفاده از دانش روز برای ارتقاء کیفیت غذاهای رژیمی سنتی
- ملاحظات بهداشتی در تهیه، طبخ و نگهداری مواد غذایی با بهره گیری از دانش روز
- بررسی راهکارهای نوین در تولید صنعتی غذاهای رژیمی سنتی

عملی:

- حضور در آشپزخانه و انجام عملی دستورالعمل های تهیه غذاهای خاص بیماران
- ارزیابی شیوه های مختلف آماده سازی، طبخ و نگهداری مواد غذایی
- انجام آزمایش های فوری تشخیص فساد و آلودگی مواد غذایی
- تمرین آموزش عملی طبخ به همکاران

منابع درس:

منافع الاغذیه و دفع مضارها (رازی)، اطعمه المرضی (سمرقندی)، آشپزی دوران صفویه، بهداشت تغذیه، خوردنی ها و درمان با غذا، مجموعه کتب چاپی و خطی مربوط به طب سنتی (انتشارات ویژه مؤسسه مطالعات تاریخ پزشکی، طب اسلامی و مکمل و اسناد دانشگاه های همدرد هند و پاکستان و دانشگاه علیگر) - آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

- امتحان کتبی

- امتحان عملی

کد درس: ۲۷

نام درس: ماساژ درمانی

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری- عملی

هدف: آماده سازی دانشجویان برای انجام شیوه های سنتی و نوین ماساژ درمانی نزد بیماران و آگاه سازی آنان از موارد کاربرد مؤثر و ارزیابی میزان تأثیر این شیوه درمانی
رئوس مطالب (۱۷ ساعت نظری- ۳۴ ساعت عملی):

نظری:

- ماساژ درمانی در طب سنتی و ارائه نمونه های آن
- ماساژ درمانی در طب کلاسیک و موارد کاربرد آن
- امکان ارتقاء کیفی شیوه های ماساژ درمانی طب سنتی با بهره گیری از دانش روز و فناوری در دسترس

عملی:

- انجام انواع روش های ماساژ درمانی روی مولاژ و بیماران تحت نظارت استاد

منابع درس:

- کتاب های فیزیوتراپی جدید و ماساژ درمانی بر اساس نظر استاد درس
- مجموعه کتب چاپی و خطی مربوط به طب سنتی (انتشارات ویژه مؤسسه مطالعات تاریخ پزشکی، طب اسلامی و مکمل و اسناد دانشگاه های همدرد هند و پاکستان و دانشگاه علیگر) - آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

امتحان کتبی

امتحان عملی

کد درس: ۲۸

نام درس: طب روحانی، هیپنوتیزم و درمان های روانی

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری- عملی

هدف: توانمند سازی دانشجویان به بهره گیری از موازین طب روحانی، تلقین، هیپنوتیزم و روان درمانی و استفاده کاربردی از آنها در مواجهه با بیماران

رئوس مطالب (۱۷ ساعت نظری- ۳۴ ساعت عملی):

نظری:

- مفهوم طب روحانی
- هویت معنوی انسان و تأثیر آن به هویت biopsychosocial و عملکرد دستگاه های مختلف بدن
- هیپنوتیزم: اصول و مبانی و راهکارهای استفاده عملی از آن

عملی:

- استفاده از هیپنوتیزم در کنار شیوه های درمانی طب سنتی و ارزیابی میزان اثر بخشی آن
- نقش بازی در مورد به کارگیری طب روحانی و درمان های روانی بیماران

منابع درس:

- کتاب های طب روحانی و درمان های روانی بر اساس نظر استاد درس
- مجموعه آثار رضا دکتر جمالیان در معرفی هیپنوتیزم و کاربرد آن در درمان - آخرین انتشار

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

- آزمون کتبی
- انجام تمرینات عملی

